

Telegraful Roman

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 leu.

Pe șase luni 12 leu. — Pe trei luni 6 leu.

Maghiarii și români

IV

Dar relațiunile de veacuri ale maghiarilor cu principatele române au lăsat urme adânci și neperitoare în conștiința și istoria culturii poporului român din Ardeal. Voivozii români în toți timpii și în toate împrejurările au fost sprijinitorii așezămintelor creștine și de cultură în țările vecine, în întreaga peninsulă balcanică, ba chiar și în Asia mică până la Ierusalim. Cu atât mai mult când era vorba de frați de același sânge și de aceeași lege: căte biserici și mănăstiri n'au fost întemeiate de domnii Țării românești și ai Moldovei în orașele și satele din Ardeal? Căte din ele nu primiau mile domnești, în bani și în natură, și alte ajutoare?

Astfel din timpul când Ștefan cel mare, voivodul Moldovei, era stăpânul castelului Ciceu (Cicsó), căruia aparțineau 60 de comune, datează mănăstirea și episcopia Vadului (Rév-Kolostor) din comitatul Solnocului interior. O mănăstire cu episcopie s'a înființat între 1508—1522, pe când părcălabii domnilor români stăpâneau castelul Stremțului, în Geoagiul de sus, Fel-Diod.¹ Zamfira fiica lui Moise Vodă al Munteniei (1529—1530), care posedă domeniul Vințul de Jos, măritându-se în Ardeal după un boier ungur, Stefan Keserü, întemeiază mănăstirea Prislopului în valea Hațegului. Mihai Viteazul zidește biserică din Ocna-Sibiului, care există până azi, și reintemeiază mitropolia Belgradului.

Biserica din Scheiu, în Brașov, a fost întemeiată și mult ajutată și înzestrată de ambele principate române. Pe frontispiciul bisericii se cîstește până astăzi inscripțunea scrisă în limba veche bulgărească (în anul 1599): «În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, începutu-să și zidită-să această biserică cu ajutorul dumnezeesc, cu daniile cător-va creștini iubitori de Cristos și cu milostenia preaipoșilor Domni ai Moldovei și ai Țării românești».

Din hrisovul lui Aron Vodă, domnul Moldovei, din a. 1594 rezultă, că biserică din Scheiu avea să primească regulat pe fiecare an câte 12,000 aspre de argint; acest ajutor se confirmă din nou de cătră George Stefan, domnul Moldovei prin hrisovul dat în Iași, anul 1652.² Daniile făcute bisericii Sf. Nicolae din Scheiu consistau unele din moșii, vii, altele din mile de bani, privilegii și scuteli, formând și până astăzi proprietatea ei.

Petrașcu Vodă, fiul lui Mihai Viteazul, a dăruit bisericii Sf. Nicolae din Schei Brașovului satul Micșenești din județul Ilfovului cu tot hotarul și toată ocina și din câmp și din pădure, nu cu scopuri politice, ci cum

¹ Dr. Bunea: Vechile episcopii p. 34.

² Documentele sunt publicate de Stevie Stinghe: Istoria bisericii Scheilor p. 173—176.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Un sir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil.,
pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după înveală.

se zice în carte de danie din 1602, ca «să poată ținea preoții, diaconii și tîrcovnicii să slujească întru sfânta biserică ziua și noaptea și să se roage lui Dumnezeu» pentru sufletul lui și pentru toată creștinătatea.

Pentru susținerea mitropoliei ortodoxe române din Belgrad, Constantin Vodă Brancovean prin hrisovul din 1698 asigură o subvenție anuală de 6000 bani, iar prin hrisovul din 1700 îi dăruiește moșia Merișenilor în județul Argeș, care moșie mitropolită gr. or. a românilor din Ungaria a reclamat-o mereu și o reclamă și azi.

Constantin Brancovean a întemeiat la 1697, după rugămintea creștinilor, biserică din Făgăraș, care poartă numele său, în care și azi se face slujbă dumnezească pentru citorul ei. Si tot el a întemeiat și mănăstirea din Sâmbăta de Sus cu o pompoasă biserică, care azi zac în ruine. In afară de satul Sâmbăta de Sus Constantin Brancovean mai avea în Ardeal și alte sate care formau proprietatea familiei Brancovean, precum satul Sâmbăta de Jos, care l-a cumpărat dela guvernatorul Ardealului George Bánffy, în galbeni de aur ungurești 1000; satul Poiana Mărului, care l-a cumpărat dela Nalaczi și Székely, apoi Cincul mic, locul dela Șomartin, satul Tamaș-Pataca din ținutul Hunedoarei, care era pus zălog de George Bánffy drept taleri 1000.³

Încă și în prima jumătate a secolului al XIX-lea biserică și școalele din Brașov s'au bucurat în ambele principate române de drepturi reale consacrate de veacuri, cum reiese din hrisovul voivodului Grigorie Ghica din a. 1825.

Paralel cu relațiunile politice ale Ardealului cu principatele române, s'a desvoltat relațiunile mai vechi și mai intime ale bisericii gr. orientale din Ardeal cu biserică ortodoxă din principate.

Pe la mijlocul veacului al X-lea ducii maghiari Bulcsú și Gila (Gyula), convertiți la creștinism primesc sf. botez în Constantinopol, unde Gila (Gyula) ducând cu sine pe un monach cucernic, cu numele Jeroteiu, patriarhul Teofilact l-a consacrat episcop pentru Turcia (Ungaria),⁴ care întorcându-se acasă pe mulți a adus dela eroarea barbarică la creștinism.

Astfel biserică creștină maghiară înainte de sf. Ștefan, s'a format aproape

³ Radu Greceanu: Viața lui Constantin Vodă Brancovean, p. 277—28.

⁴ «A turkok (magyarok) — mond Kédrénosz — mind addig nem szüntek meg a romai birodalomba útni s azt pusztítni, mik fővezérök Bulcsú Konstanápolyba nem jött, ki is Konstantin császár által fogadtatta megkeresztelkedett. Ezután Gyula is, ki hasonlóan fejedelmök volt a turkoknak, a császári városba jön és megkeresztelkedik. Ez elvitt magával egy kegyességéről hires Hierotheosz szerzetest, kit Theophylaktosz, Turcia (Magyarország) püspökévé felszentelte. (Szabó Károly: A magyar vezérek kora p. 233).

în întregime sub influența spiritului bisericii răsăritene.⁵

Pe baza acestui fapt istoric patriarchia din Constantinopol și-a format și întemeiat apoi drept de iurisdicție asupra bisericii gr. orientale din Ungaria, un drept, care, după biserică maghiară dela sf. Ștefan a trecut sub iurisdicția Papei, patriarchia de Constantinopol l-a exercitat prin mitropolitul Țării românești ca exarch al său cu titlul de mitropolit al Ungro-Vlahiei,⁶ titlu canonic care il poartă și azi mitropolitul primat al României. Aceste relațiuni canonice ale bisericii gr. or. românești din Țara românească și Ardeal se întără și recunoștează și de cătră regele Vladislav II în temelul tractatului ce-l încheia cu dânsul Radu al IV-lea la 1507, prin care acesta declară, că «predecesorii noștri au fost totdeauna credincioși sfintei coroane și celor de fericită memorie regi unghari, și că țara noastră, (Muntenia) este numai o parte a domniei Ungariei».⁷

Sigismund Báthory recunoște și confirmă în mod formal, prin tractatul ce-l încheie la 20 Maiu 1595 cu Mihai Viteazul, mitropolitul Țării românești, care pe atunci avea reședință în Târgoviște, autoritatea asupra mitropolitului și bisericii române din Ardeal. Într'un punct din acest tratat se zice, că toate bisericile românești din provinciile lui Sigismund Báthory vor fi sub jurisdicția sau dispoziția Arhiepiscopului de Târgoviște.⁸

Astfel Simeon Brancovici, protopopul Ineuului (Borosjenő) din comitatul Aradului a fost hirotonit întru presbiter și protopresbiter, iar după alegerea sa prin sobor și după recomandarea principelui George II Rákoczi, la anul 1656 fu hirotonit ca mitropolit al Belgradului sub numele de Sava II Brancovici, de cătră mitropolitul Târgoviștei Ștefan, închiriat de episcopii țării românești,⁹ precum în genere toți mitropoliții români ortodoxi ai Ardealului, până inclusiv la Atanasiu, care, după ce a hirotonit, la anul 1698 a trecut la unire, au fost hirotoniți de cătră mitropoliții Ungro-Vlahiei, cum arată condica sfântă, ce se păstrează la mitropolia din București.

Principii Ardealului nu numai au recunoscut și întărit legătura ierarhică

⁵ A magyar ker. egyház sz. István előtt csak nem általánosan a keleti egyház szellem befolyása alatt alakult. (Farkas I.: Egyháztörténetem I, p. 261).

⁶ Metropolita Ungro-Vlahiae, Exarcha totius Ungariae. (V. Mangra: Ierarchia și mitropolia bisericii române p. 61).

⁷ A. D. Xenopol: Istoria românilor, t. II, p. 464.

⁸ «Omnis ecclesias valachicae in ditinissuæ Serenitatis (Sigismund Báthory) existentes erunt sub jurisdictione vel dispositione Archiepiscopi Tergovistensis juxta ecclesiastici juris et ordinis illius regni dispositionem, proventusque suos solitos et ordinarios percipere poterunt». (Hurmuzaki: Documente t. III, partea I, p. 212. Dr. Bunea: Vechile episcopii, p. 63).

⁹ V. Mangra: Mitropolitul Sava II Brancovici, p. 50.

a bisericii române din Ardeal cu biserică ortodoxă din Țara românească, ci însă cu toate mijloacele au sprijinit și promovat cultura și literatura poporului român.

George Rákoczi, principalele maghiari, dădu la 10 Octombrie 1643 decretul prin care scoase din bisericile românești limba străină, slavonă, și poruncă să se introducă limba poporului, limba cea românească.¹⁰ Apoi înființă tipografie pentru tipărire a cărărilor românești.

Faptul acesta îl mărturisește mitropolitul contemporan Simeon Stefan, în precuvântarea (predoslovie) adresată principelui Rákoczi dela Testamentul nou, tipărit la anul 1648 în Belgrad, unde zice: «Că văzând și înțelegând Măria Ta că noi români, car suntem în țara Măriei Tale, nu avem nici Testamentul cel nou, nici cel vechi, deplin în limba noastră, Măria Ta te-ai milostivit de ne-ai adus meșteri străini de ne-ai făcut tipografie, și le-ai dat plată din vîstiiariul Măriei Tale. Si pentru acest lucru bun și sfânt iaste început din sfatul și din demnătura și cu chelciugul Măriei Tale, pentru aceea se cuvine să iasă supt numele și supt socotință și supt destoinicia Măriei Tale pomană neuitată în veci... etc.¹¹

In expunerile de până aci am remarcat date și fapte istorice, prin care se evidențiază relațiunile prietenești și de alianță ce au existat între maghiari și români în veacurile trecute, ca să tragem din ele învățăminte și îndrumări folosite pentru prezent și viitor. Este foarte adevărat, că uneori ei s'au ridicat cu vrășmăsie unii în contra altora, dar acestea au fost episoadătrecătoare provocate prin intrigile altor neamuri sau în urma neînțelegerilor ivite între dânsii. Pentru că definitiv adevărul rostit de contele Ștefan Tisza la Oradea-mare în 3 Martie 1910 rămâne adevăr nerăsturnabil: «Că atât maghiarii, cât și români n'au nici o înrudire cu neamurile din sud-estul Europei, și că atât maghiarii, cât și români sunt avizați la propriile lor puteri de conservare națională, că și unii, și alții trebuie să pue umăr la umăr pentru a rezista povoilului neamurilor mult mai numeroase». S'a dovedit aceasta cu prisință în actualul răsboi mondial. Si România a plătit scump și amar greșala fatală de a nu fi înțelese, că națiunea maghiară și română au o misiune comună providențială pe locul unde se află, — cum zicea deputul național Al. Roman.¹²

¹⁰ Quod sacro sanctum dei verbum juxta sacros Bibliorum codices, tam dominicis, quam aliis diebus festis, tum in ecclesiis suis, tum ad funera, tum vero alibi ubicumque locorum desiderabitur, vernacula sua lingua praedicabit, praedicarique per quosvis alios quoque pastores procurabit, ac faciet. (T. Cipariu: Archiv pentru istorie și filologie, p. 629).

¹¹ Bianu-Hodoș: Bibliografie veche românească, p. 168.

¹² Ales. Roman: Discursul rostit în camera ungară la 13 Decembrie 1867.

Szterényi încredințat cu formarea cabinetului. Maiestatea Sa Regele Carol a încredințat cu formarea cabinetului pe ministrul de comerț Iosif Szterényi și l-a împunericit ca, în cazul când nu se va putea face nici o învoială în chestiunea dreptului electoral, să dissolve camera.

Presa din capitală răspundește deja mai multe liste ministeriale, în care se amintesc următoarele nume: Návay ministru de interne, contele Ioan Zichy ministru de culte, Sigismund Ráth ministru de justiție, contele Emil Dessewffy ministru de agricultură.

Incredințarea dată lui Iosif Szterényi, de a alcătuī noul guvern, a urmat, — cum scriu toate ziarele, — numai după Wekerle a refuzat să formeze un nou cabinet.

Sediția parlamentului. Camera ungă s'a întrunit în sedință Marți, în 23 I. c., când prim-ministrul Wekerle a anunțat demisiunea cabinetului. A cerut, după aceasta, ca parlamentul să voteze indemnitatea înaintată de ministrul Popovics.

Au luat cuvântul: Géza Polonyi și contele Mihail Károlyi, criticând punctul de vedere al guvernului.

Contele Stefan Tisza, în legătură cu schimbarea ministrului de externe, declară, că baronul Burian va continua politica lui Czernin și împreună cu domnitorul nostru se va năzuī pentru o pace onorifică.

Numirea lui Burian s'a făcut în perfectă înțelegere cu Germania.

Sediția cea mai apropiată se ține în 24 I. c.

Socotelile bisericești

I

Săt multe lucruri mărunte, care tocmai mărunte fiind, nu bat la ochi și nu le dăm importanță ce o merită. Ne place a privi spre culmi, și uităm că ne aflăm jos și că pașii ne duc prin petrișuri care stănginesc mersul nostru în drumul ce ni-l-am croit. Numai dând de obstacole ne trezim, ne coborăm de pe piedestalele înalte și începem a ne trage seama cu realitatea.

Afacere de măruntă se pare a fi chestia socotelilor bisericești, chechia *rajiocinilor*, cum le numim noi în limbagiu oficios.

Până săntem candidați de preoți și ne aflăm în seminar zicem: «Ce să ne batem capul cu migăleala asta? Mergem în praxă și le învățăm!» Eșind din seminar iar căutăm desărcinare: «Sănt lucruri epitropești! Făcă-le epitropii și comitetul!» Trebuie să treacă timp la mijloc, ca să ne trezim și să înțelegem rătăcirea, că fără stări financiare ordonate nu poate fi vorba nici de succese pastorale. Bine zice M. V. în Nr. 106 al *Telegrafului Român* din 1917: «Și când străbate în public conștiința, că avereia bisericii se administreză corect, cu frica lui Dumnezeu, cu cinste, atunci se deschide inima poporului credincios pentru biserică, atunci cu drag se fac daruri pentru sfânta biserică».

Care va să zică, inima poporului se deschide spre biserică, unde sănț în ordine socotelile și unde se da seamă până în cele mai mici amănunte despre tot ce primește și dă cassa bisericii. Cu alte cuvinte, socotelile bisericii formează o zală puternică în acțiunile noastre pastorale.

E bine dar să ne ocupăm cu chestiunea aceasta și să o lămurim temeinic din toate punctele de vedere, cum cu bucurie constat, că s'a și început în coloanele acestui ziar. Mai nou, păr. George Iacob abordează în Nr. 29 a. c. afacerea sub titlul din fruntea acestor şire.

Ca unul ce mă consider competent a tractat chestiunea, îmi ţin de datorință a nu lăsă fără întregiri expunerile părintelui G. Iacob, cu atât

mai vârtoș că săntem în perioful anului când se revăd, întregesc și coreg rajiocinile bisericești, bă se deschid și conturile nouă pe anul nou de gestiune, și astfel orientările publicistice practice numai folosi pot cauzei.

Lucrul principal e: Socotelile să fie deplin corecte și evidente, să nu lase loc îndoelilor, apoi să se pregătească îndată la încheierea anului, spre a putea fi pertrătate în luna Ianuarie de sinodul parohial, dela care până în Februarie ajung în revizia oficiului protopresbiteral, și de aici în a consistorului, cam în primul pătrar al anului, ca să se poată primi și absolvitorul, dacă nu mai de vreme, barem înainte de a încheia socotelile anului următor.

Așa prescrie regulamentul și ordinătuna consistorială în afacere. Si așa e firesc și bine. Poporul știe, că unde se lucră pe față, în public, și i se dă seamă de venitele și erogatele bis., unde nimic nu se tănuște înaintea lui, acolo nu poate fi incorrecție. Spunându-i-se apoi în cifre reale cu cât a sporit în cursul anului avereia bisericească, un fel de satisfacție îi trece prin suflet, și se simte mândru putând contribui la propășirea bisericii cu material. Așa crește încrederea poporului și interesul față de trebile bisericești. Cu cât e mai mare publicitatea, cu atât mai bine. Si din contră, unde numai în «șopote» și între patru ochi se tratează afacerile, bănuilele se țin lanț, și nu e chip a determină poporul la jertfe pentru biserică.

Iată motivul psihologic și scopul moral pentru care se prescrie, ca socotelile încă în luna Ianuarie au să fie pertrătate în sinod, cu toată publicitatea posibilă.

In toată practica mea de până aci, nu m'am abătut dela acest postul, și nici nu m'am înșelat în calcul. Nu numai eu, ci și preotimea mea tractuală așa urmează. Urmările se văd. Minuni nu se fac, căci situația materială a oamenilor nu permite; dar aceea totuși se ajunge, că se zidesc biserici și școale, se asigură salarele personalului, se fac fonduri și fundații, ca din pământ. Continuând așa, am nădejdea, că picurii, — poate în timp nu prea depărtat, — vor forma marea, care dă nutremânt, udă și înviorează vegetația lipsită de umezelă, — adecă am nădejde că toate comunele tractuale vor ajunge la înflorire.

Pentru mine e destul să știu, că în comuna cutare socotelile se cetesc per longum et latum în comitetul parohial și în sinod, ba se dau și persoanelor singuratic care se interesează de lucruri, toate lămuririle necesare, e destul să știu aceasta, ca să fiu deplin dumitrit, că comuna respectivă e în ordine cu finanțele, și că acolo nu se fac abuzuri ori incorrecții în rajiocinări. In așa comune nu mai publicul controlează mersul financiar, ci însăși preoții au *ambitia nobilă* de a fi deplin corecți. Pentru toată lumea nu vor suferi a li se întunecă nimbul prin strecurarea incorrecțiilor în socotelile subscrise de ei.

Dacă acestea sănț adevăruri, apoi adevăr trebuie să fie și acela, că socotelile trecute cu toată publicitatea prin sinoadele parohiale, pot să conțină erori de formă, dar nici când nu au erori de cuprins, care ar necesita instituirea de «comisari permanenți» la pertrătarea rajiocinilor în sinoadele parohiale, cum contemplă păr. G. Iacob. In calitate de colegi, ori ca organe ale conferenței preoțești, pot luă, ba e de dorit să ia parte și preoții vecini, căci învață și ei, și li se dă prilej a face și pe instructorii sinoadelor ce pertrătează rajiocinile. Nici de cum să nu fie trimiși însă acolo ca dirigitori, căci prin aceasta de o parte se micșorează vaza preoților lo-

cali în fața fiilor sufletești, cari din faptul că pe tratările rajiocinului le conduce persoană străină, nu ca până aci președintele natural al sinodului, își fac închipuiri rele și ajung la concluziuni false.

Sanare temeinică ar fi, instituind lângă protopopi revizori sau *contabili speciali*, cari ca organe protopopești împlinesc misiunea *de controlori*, și sanare ar fi când însuși consistorul arhidicezan ar dispune de unul sau mai mulți *inspectori financiari*, cari la anumite intervale, când bunăoară nu se pregătesc la timp rajiocinile, descedînd în parohii, și acolo nu numai controlează organele parohiei, ci *trag îndată în disciplinar pe toți abuziv și neglijenții*.

Controlul acesta ar fi foarte de dorit, căci s'ar introduce ordine pe unde lipsește acum. Priu măsuri ca acestea nu s'ar creia organe duple în una și aceeași afacere. Comisarii păr. Iacob, așa cum îi propune, nu pot fi alta decât un fel de protopopi, dar fără altă răspundere, decât că conduc sinoadele și revizuesc rajiocinile. In adevăr, e mare întrebare acum: cine subscrise rajiocinile, ca revizor, protopop ori comisarii? Si e și mai mare întrebarea, că ce e de făcut, dacă protopopul nu consumă bunăoară cu observările comisarului și nu le aprobă?

Iată că propunerea, în forma sa nevinovată și acceptabilă, de fapt poate conduce la stări ce nu le dorim. De aceea e bine ca deocamdată, — până va fi mai bogată biserică, ca să poată institui pe lângă protopopi personalul necesar de ajutorare ce lipsește astăzi, — să rămânem cum sănțem, resp. să ne mulțumim cu comisarii din caz în caz, cari și acum se trimit când trebuie să cere.

Unirea Basarabiei

Sfatul Țării. — Vorbirea prim-ministrului. — Proclamarea unirii. — Declarație. — Serviciu divin.

(Sfârșit)

Declarația „Sfatului Țării”.

In numele poporului Basarabiei, «Sfatul Țării» declară:

Republica democratică moldovenescă (Basarabia) în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechei Moldove, în puterea dreptului istoric și dreptului de neam, pe baza principiului ca popoarele singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu mama sa România.

Această unire se face pe următoarele baze:

1. «Sfatul Țării» actual rămâne mai departe pentru rezolvarea și realizarea reformei agrare, după nevoie și cererile poporului; aceste hotărâri se vor recunoaște de guvernul român.

2. Basarabia își păstrează autonomia provincială, având un Sfat al Țării (Dietă) ales pe viitor prin vot universal egal, direct și secret, cu un organ implinitor și administratie proprie.

3. Competența Sfatului Țării este: a) votarea bugetelor locale, b) controlul tuturor organelor, zemstvorilor, școalelor, c) numirea tuturor funcționarilor administrației locale prin organul său implinitor, iar funcționarii finali sănț întăriți de guvern.

4. Recrutarea armatei se va face în principiu pe baze teritoriale.

5. Legile în vigoare și organizația locală (zemstve și oraș) rămân în putere și vor putea fi schimbate de parlamentul român, numai după ce vor lua parte la lucrările lui și reprezentanții Basarabiei.

6. Respectarea drepturilor minorităților din Basarabia.

7. Doi reprezentanți ai Basarabiei vor intra în consiliul de miniștri român, acum desemnați de actualul «Sfat al Țării», iar pe viitor luati din sinul reprezentanților Basarabiei din parlamentul român.

8. Basarabia va trimite în parlamentul român un număr de reprezentanți proporțional cu populația, aleși pe baza votului universal, egal, direct și secret.

9. Toate alegerile din Basarabia pentru volost (plată) și sate, orașe, zemstive

și parlament se vor face pe baza votului universal, egal și direct.

10. Libertate personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinței, a adunărilor și toate libertățile obștești vor fi garantate prin constituție.

11. Toate călcările de legi, făcute din motive politice în vremile turburi ale prefacerei din urmă, sănț amnestiate.

Basarabia unindu-se ca fică cu mama sa România, parlamentul român va hotără convocarea neîntârziată a constituantei, în care vor intra proporțional cu populația reprezentanții Basarabiei, aleși prin vot universal, egal, direct și secret, spre a hotără impreună cu toți înscrierea în constituție a principiilor și a garanțiilor de mai sus.

Trăiescă Unirea Basarabiei cu România, deapăruri și pentru totdeauna!

Primită în «Sfatul Țării» la 27 Martie 1918, în Chișineu. —

Președintele «Sfatului Țării»: I. Inculeț.

Secretarul «Sfatului Țării»: I. Buzdugan.

Citirea e urmată de manifestații entuziasme.

Ministrul au mers apoi la Catedrală.

Lumea e imensă.

In catedrală s'a oficiat un serviciu divin. A oficiat arhimandritul Gorie. Slujba s'a făcut în limba românească. E a două oară când se slujește românește dela revoluția rusească. La acest serviciu a asistat și episcopul rus, vicarul Gavrilă, ceeace a făcut o bună impresie, dovedind că nu poate fi vorba de o neînțelegere între biserică rusească și cea românească. La serviciu divin au mai asistat președintele «Sfatului Țării» împreună cu miniștrii basarabeni.

După Te Deum, miniștrii au trecut în revistă trupele din curtea catedralei, care răspundeau cu urale, găsind un puternic ecou în mulțimea adunată.

Consiliul arhiducilor? In palatul arhiducelui Eugen, în Viena, s'a întrunit Sâmbătă la consiliu toți arhiducii aflațori în capitala austriacă. In conformitate cu legea de casa a familiei Habsburgilor, fiecare membru al dinastiei este îndreptățit să facă Domnitorul, adecă Maiestății Sale, raporturi sau propuneri în afaceri, care privesc întreaga familie, și să aducă hotărâri.

In același timp s'a întrunit în palatul principelui Egon Fürstenberg la consiliu membrii înalte aristocrații din Austria, și au adus aceeași hotărâre, ca și arhiducii sub președinția arhiducelui Eugen.

Despre hotărâre nu s'a dat nici un comunicat. —

Biroul de corespondență telegrafică află, că stirea despre întrunirea arhiducilor în Viena nu corespunde adevărului.

Tratatul de pace cu România. Se depeșează dela Berlin:

Kühlmann și cu baronul Burian călătoresc săptămâna aceasta la București, pentru a termina lucrările private la tratatul de pace cu România. Se speră, că la sfârșitul săptămâni tratatul, după toată probabilitatea, va fi acceptat și subscris.

Ecouri

Afacerea, care preocupa de câteva timp preotimea noastră, este — nu e nici o mirare — îmbunătățirea sorții sale materiale.

Noi înșine, preoții, trebuie să stăruim asupra căilor și mijloacelor ce le credem potrivite întru deslegarea chestiunii, dacă vom salva clericul, și prin aceasta binele bisericii și al turmei cuvântătoare.

Vom întâmpina negreșit greutăți. Dar greutățile, cu bună chibzuială, se pot înălța.

Mijloacele întru atingerea scopului arătat, — fără a ne întinde pe larg asupra motivării lor, — ar fi următoarele:

1. Ridicarea stolariului, biroului, zilelor de lucru etc. și normarea modului înăsărărilor.

2. Concentrarea de parohii și reducerea numărului preoților.

3. Crearea unui fond central în scopul salarizării preoțimii.

4. Înființarea unui azil al văduvelor

și orfanilor rămași după preoți, precum și al preoților fără avere și necapabili de-a mai munci.

5. Edificarea de case parohiale și căstigarea de sesiuni sau pământuri preoștești acolo, unde nu sănăt.

In special:

1. Stolarul, lucrul, zilele de lucru etc. vor avea să fie statorite în sinoadele eparhiale după ținuturi, protopresbiterate, conform imprejurărilor, — prin concluzie obligătoare.

Alte confesiuni au ridicat și impus poporului dări de cult și stole urcate, și s'a ajuns la imbucurător rezultat. Credințioșii lor sănăt deprinși la jertfă, ordine și disciplină, — nu există plângeri că stolarul este prea mare și contribuția cultului insuportabilă.

Vor fi, nu-i vorbă, oarecare neplăceri sau supărări la introducerea reformelor, — dar neplăcerile în curând vor dispărea de sine, și stolarul nou se va preface în obicei și lege.

Proba acestei afirmații este inactivarea actualei dări culturale, precum și faptul că în urma legii școlare din 1907, poporul a fost supus unei dări nouă, fiind în unele locuri la început, darea întru susținerea școalei de 40—80 cor. anual de familie, dar cu toată greutatea ivită, s'a incasat în cele mai multe locuri. —

Congresul național bisericesc din 1916 dă de altfel îndrumări consistoarelor eparhiale și organelor executive subalterne, în scopul adunării și examinării datelor concrete și reale despre dotajă preoțimii, însărcinându-se consistoarele, ca acolo unde e necesar, să se ia urgente măsuri, pentru ameliorarea stării materiale a preoțimii și regularea dotajiei preoțești.

Ridicarea stolarului este însă numai un picur în lucrarea de a ne salva preoțimea, făcând-o independentă, ușurându-i existența și rădicând-o la nivelul la care e menită.

De aceea, întru atingerea țintei, este necesară:

2. Concentrarea de parohii, punând 2-3, după imprejurări, sub conducerea unui preot. Ideea e veche. S'a desbătut în corporațiunile bisericești în diferite timpuri. În congresul anului 1868, când s'a compus statutul organic, vedem că sub Nr. 239 protoc. deputatul I. Ianculescu suleveză cauza, presentând-o ca pe una dintre celea mai arzătoare. În congresul anului 1870 comisiunea aleasă în această afacere prezintă așa numitele «Dispoziții generale privitoare la regularea parohiilor», pe care congresul le-a primit sub Nr. protoc. 77. Congresul anului 1878, sub Nr. protoc. 175 a primit un proiect tot în această cauză, asemenea normativului Consistorului Arh. din 1873, care poartă numele de: «Regulament pentru parohii», cu putere pentru întreaga mitropolie.

În scopul reducerii parohiilor și a dotării corăspunzătoare a preoțimii, Sinodul Arhidiecezan din 1870 se ocupă de cheștiune, hotărând sub Nr. 47 protoc. ca Consistorul să prezinte la sesiunea proximă un proiect în cauză și mai ales pentru reducerea numărului preoților, — ear în 1871 acel sinod sub Nr. protoc. 33 însărcinază Consistorul cu aducerea unui proiect de regulament în afacerea aceasta.

Acest proiect s'a prezentat în sesiunea sinodală din 1872. Dar discuția și aducerea de hotărare s'a amânat nu mai puțin de 21 de ani, — ajungând la desbatere abia în sinodul din 1893 și primindu-se sub Nr. 117 protoc. ca normativ pentru arhidieceză.

Pe vremea decisului Sinodului Arhidiecezan din 1893 nu era vorbă de întregirea salarialui preoțesc din partea statului.

Ea când s'a văzut, că statul dă întregiri de salar preoțesc, forurile competente bisericești au declarat parohiile și unele filii de independente. Însă pe lângă toate întregirile amintite, avem și astăzi sumedenie de parohii, unde preotul, afară de întregirea de stat, problematică și neșigură, nu are absolut alt salar sau venit.

Va să zică, de nou se impune ca lucru folositor reducerea de parohii, fiind de convingerea că numai așa ne putem pregăti pentru eventualități și surprinderi neplăcute, dacă vom avea parohii mai puține, dar în schimb cu preoți mai buni.

Săntem de credință că: «Este mai fericită o biserică, dacă are zece preoți convinși, decât aceea care-i numără cu sutele și cu mii, și la care numai numărul, massa, nu însuflețirea trage în cumpănă».

Acceptăm și cele zise de Coresi la 1561: «În sfânta biserică mai bine și a grăi cinci cuvinte cu înțeles, decât zece mii de cuvinte neînțeles».

3 și 4. Creearea unui fond central în scopul salarizării clerului și a înființării unui azil pentru văduvele și orfanii rămași după preoți, precum și pentru preoții neputincioși și săraci, fără îndoială formează

punctele de căpătenie întru ajungerea țintei, la care năzuim.

După modalitățile introduse la înactivarea fondului cultural, ar fi să se formeze un nou fond central pentru salariazarea clerului și alte trebuințe ale sale. Contribuția se va pune conform stării materiale și poziției sociale a credințioșilor.

Se va găsi să nu se comită abuzul experiat la repartizarea în chestia fondului cultural, când unii preoți și-au clasificat toți parohienii, în clasa a VI de contribuire cu suma de 30 filieri per familie.

5. Altă neapărată trebuință este edificarea de case parohiale și procurarea de porțiuni canonice pentru preot, acolo unde nu sănăt.

Și punctul acesta se pare greu de realizat. Din discuțiile de până acum se vede că în unele locuri lumea cere sprinț

și ajutor dela comuna politică. Dar oamenii se par a uita, că avem cazuri, când comuna politică în loc de a da, a luat dela comuna bisericească pământul cel folosit de lung timp, dar nu fusese intăbut pe biserică, ci pe comuna politică...

Pe temei de ajutor străin, nu e înțeleptesc lucru a ne zidi case și a căstiga pământ.

Rezolvarea deplină a chestiunii se va putea face abea după răsboi, când sperăm că, în urma curentului democratic ce se instăpânește pretutindeni, imprejurările și timpurile vor fi prielnice.

Dar și până atunci credem, că ar fi de datoria sinoadelor eparhiale de a se ocupa de nou cu aceste probleme.

Traian V. Motora.

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapesta, 22 April. (Of.) Lupta de tunuri durează pe teritoriul frontului de sud tirolez și pe al celor Șapte comune.

Budapesta, 23 April. (Of.) Nici o întâmplare deosebită.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 22 April. (Marele cartier general). Frontul vestic: Pe liniile de bătaie s'au făcut întreprinderi locale de infanterie. Încercările dușmanului, de a înainta la canalul Labassé și la nordost de Bethune, s'au zădărnicit în focul nostru. La nord de Albert am prins 88 de englezi, între cari 2 ofițeri, și am capturat 22 aruncătoare de mine și câteva mitraliere. Lupta de artillerie s'a înviorat în puține puncte. Pe celelalte linii activitatea răsboinică a rămas între margini moderate. Cu prilejul unei înaintări de recunoaștere la sudvest de Altkirch am făcut prizonieri.

Pe fronturile celelalte nici o nouătate.

Berlin, 23 April. (Marele cartier ge-

nral). Frontul vestic: Activitatea răsboinică s'a restrâns la luptă de artillerie și întreprinderi locale de infanterie. În deosebi între Lens și Albert s'a desfășurat o via lucrată din partea infanteriei engleze. Dețășamentele de recunoaștere, care pe numeroase puncte au înaintat în contra linilor noastre, le-am respins pretutindenea. În zădar au încercat dușmanul cu mari puteri să recupeze teritoriul de lângă pădurea Aveluy, pierdut în 21 April, și să recăștige linia ferată dela nord de Albert; în asalt repetat și plin de pierderi a lăsat prizonieri în mâinile noastre. În celelalte locuri ale frontului nici o nouătate de seamă.

In ultimele două zile am împușcat 30 de aeroplane.

Frontul macedonean: Între Preșba și lacul Ohrida, precum și la nordvest de Monastir, luptă de tunuri și de aruncătoare de mine. Detașamente germane au pătrunit în pozițiile franceze la vest de Macov. Trupe bulgare, la sudvest lacului Doiran, au zădărnicit atacuri partiile engleze. Cățiva francezi și englezi au căzut prizonieri.

Ludendorff.

Stirile zilei

Stire personală. Excelența Sa, Inalt Prea Sfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Vasilie a plecat cu trenul de ieri seara la Budapesta.

Moartea unui fost ministru președinte. În Viena a murit baronul Paul Gautsch în etate de 68 ani. Răposatul, om de încredere al monarhului de odinioară Francisc Iosif I, fusese de trei ori ministru președinte austriac și de două ori ministru de culte și instrucție publică, iar în vremea din urmă președinte la înalta curte de conturi.

Ambasador rus la Berlin. Ambasadorul rus Joffe și-a ocupat postul în Berlin, și în curând își va ocupa locuința în palatul ambasadei de acolo.

Regiment săcuesc. Maiestatea Sa a ordonat, ca regimentul de infanterie Nr. 82, compus mai ales din săci, de aici încolo să poarte numirea de: *Regimentul imp. și reg. de infanterie săcuesc Nr. 82 baronul Schwitzer*.

Oi din România. Guvernul ungár, cum se anunță din Budapesta, va aduce în țară, în primele zile ale lui Mai, 250 de mii de oi din România, pentru a le pune la dispoziția locuitorilor, cu deosebire în comitatele ardeleni, în scop de a spori și imbinățări oieritul. Distribuirea oilor, menite pentru Ardeal, o fac comiții supremi, cu colaborarea autorităților economice din comitat. Cei interesați se pot adresa către comiții supremi. Contingentul de oi ce mai rămâne, se va împărți în alte locuri ale țării.

Rugare. Încreșterea de marea însemnatate ce o au prelegerile cu proiecții luminoase în educația poporului, am cumpărat pe seama parohiei din Șasa, tracul Lupșa, un *schioptic* bun, în preț de aproape 1600 coroane. Cu acest aparat voiesc să țin *sezători culturale* pentru popor, în Dumineci și în zile de sărbătoare. Neavând de unde să acoper cheltuielile cerute, căci parohia și săracă și oamenii năcăjiți sufletește și materialicește, mă îndrept către înimile înțeleptătoare, cu rugarea să binevoiască și ajuta la acoperirea acestor cheltuieli, cu sume după putință, — ca astfel să pot ridica nivelul cultural al credin-

cioșilor noștri. Sunt rugate și celelalte ziare să publice acest apel. — Șasa, (Szászavincz, u. p. Nagylupșa), 20 April 1918. Ioan Dandea, preot, ort. rom.

Sfântul sinod rusesc și printul Trubetzkoi. Nu de mult sfântul sinod rusesc pronunțase blâstăm asupra bolșevikilor. Președintul sinodului, printul Trubetzkoi, la porunca lui Lenin a fost chemat la Moscova, spre a fi luat la răspundere pentru atitudinea manifestată la sfântul sinod.

A murit artistul vienez Girardi. Din Viena se vede moartea lui Alexandru Girardi, care era unul dintre actorii celebri ai scenei comice. Fiul și ucenic de meșter-lăcătuș în Graz, Girardi deși n'a cercetat nici o școală de muzică, nici de artă dramatică, a ajuns actor de forță al teatrelor vieneze. În anul din urmă fusese chemat la teatrul Burgului. Moare la vîrstă de 68 de ani, după activitate teatrală de 50 de ani, ca cel mai simpatetic actor al publicului vienez.

Demonstrație în Budapesta. Muncitorimea din Budapesta a organizat pretutindenea pentru ziua de 22 April a. c. o demonstrație uriașă. Cu această ocazie s'a adus hotărare în favoarea *reformei electorale*. Demonstrația a decurs fără incidente.

Tăerea de miel și oi. Guvernul nostru oprește prin ordonanță tăerea de miei tineri și de oi, care sănt mai tinere de patru ani. Abatere dela ordonanța ministerială poate să permită numai ministrul de agricultură.

Incheerea anului școlar. Ziarele din capitală aduc știrea, că ministrul de culte și instrucție publică în temeiul art. de lege XIII din 1915 prin ordonanța Nr. 63853 a dispus ca instrucția în școale să se facă astfel, ca anul școlar să se poată încheia în 15 Iunie a. c., când elevii vor primi și atestatele școlare. Această dispoziție nu se raportă la școalele elementare. Cu privire la acestea și acum are valoare ordonanța Nr. 12103/1917 în temeiul căreia în toate orașele și comunele fără școale civile sau medii, cursul de toate zilele în clasele I-III ține până la finea lui Iunie; în clasele IV, V și VI, însă ține numai până la finea lui Mai, ca elevii să poată fi întrebuiatați la lucrul din jurul casei. În orașe cu drept municipal și magistrat regulat, și cei din cl. IV elementar termină școala la finea lui Iunie a. c.

Proiecte nouă de dare în Germania. În 19 April a. c. au fost prezentate parlamentului imperial german proiecte nouă de dare. Conform acestora se intenționează a se pune dare nu numai pe articolele de lux, ci și pe obiectele de trebuință zilnică. Obiectele de artă și covoarele se consideră de lux, și astfel se intenționează a le însărcina cu dare, care e 20% a prețului lor.

Penzia soției lui Tolstoi. Din Haga se anunță, că soțul Tolstoi din Petersburg a votat văduvei Tolstoi o pensie viageră anuală de 2000 ruble.

Batalioane rusești la frontul apusean. Petit Parisien anunță, că ministru de răsboi al Franței a încuvînțat formarea a patru batalioane voluntare rusești pentru frontul apusean.

Steagul roșu al republicii rusești. Oficiul de externe al comisarilor poporului comunică următoarele: Conform hotărârii aduse de comitetul central al sfatului muncitorilor, soldaților și țărănilor, drapelul național de răsboi al republicii rusești va fi *steagul roșu*, cu următoarea inscripție în litere de aur: *Republica consiliului federal rusesc*. Vasele de răsboi vor purta tot aceste insignii.

Trei milioane și jumătate. Din Berlin se scrie, că puterile centrale au făcut până la 1 Martie a. c. trei milioane și jumătate de prizonieri. Numărul acesta întrece numărul persoanelor de gen bărbătesc din Norvegia, Suedia și Danemarca.

Plecarea misiunii militare franceze din România. Din Berlin se anunță cu data 20 Aprilie, că o parte a misiunii militare franceze din România, și anume 400 ofițeri și soldați s-au reîntors la Paris.

Dela teatrul german. O nouă piesă, *Familia Hannemann*, farsă în 3 acte, jucată până acum de trei ori de trupa valoaroasă a lui director Leo Bauer, atrage numeros public la teatrul orașului nostru. Alcătuită cu multă iștețime și bine studiată, produce în toate serile o veselie generală, — pe lângă toată seriositatea vremurilor grele în care ne aflăm.

Mersul trenurilor. Sosesc, în gara din Sibiu, dela :

Nocrih	la	6:43	i. d. a.
Ciznădie	"	7	"
Vînt	"	7:41	"
Copșa	"	12:27	"
Ciznădie</td			

CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) IN SĂLIŞTE.

Prospect.

Adunarea generală ordinară, jinută la 28 Martie a.c., a decis urcarea capitalului social dela Cor. 500,000— la Cor. 1,000,000— recunoșând membrilor actuali dreptul de optare cu prețul nominal de Cor. 200— și Cor. 10— taxa la fondul de rezervă pentru atâtea părți de fondare noui, cîte părți de fondare sunt trecute pe numele lor în registrul membrilor.

Dreptul de optare cu prețul nominal de Cor. 200— și Cor. 10— taxă la fondul de rezervă îl au numai acei membri, cari își insinuă acest drept până la terminul de 30 Iunie 1918, tot până la acest termin au să-și insinue dreptul de optare și erezii membrilor decedați respective posesorii părților de fondare vechi, având a-și legitimă dreptul de proprietate al acestora. Transcrierea părților de fondare noui pe numele erezilor se poate exoperă numai după predarea judecătorească a eredității și după primirea acestora de membri ai reuniunii.

Părțile de fondare neoptate de membri în drept până la 30 Iunie 1918 se vor vinde altor membri până la 31 Iulie 1918 cu prețul de Cor. 260—, iar de aici încolo și nemembrilor cu prețul de Cor. 300— din cari Cor. 60— respective Cor. 100— vor intră în fondul de rezervă.

Prețul părților de fondare se va vîrsta în sensul §. 3 din statute în 5 rate treilunare egale și anume:

prima rată de 20% și cvota la fondul de rezervă până la 15 Iulie 1918
a doua „ până în 15 Octombrie 1918,
a treia „ „ 15 Ianuarie 1919,
a patra „ „ 15 Aprilie 1919,
a cincia „ „ 15 Iulie 1919.

Se pot plăti însă și mai multe rate deodată.

Pentru ratele solvite rebonifică institutul 4%, iar pentru ratele scazente socotește 5% interese.

Membrilor cari n-au vîrstat la timp vre-o rată, li se adresează în sensul §. 3 din statute, câte o provocare cu termin de 30 zile, și dacă nici până la expirarea acestui termin nu vor vîrsta ratele recerute, sumele plătite în contul părților de fondare vor intră în fondurile de rezervă, iar titlurile emise se vor anula, și sub aceeași număr se vor emite alte titluri de părți de fondare. Anularea se publică în ziarele designate pentru publicările institutului.

Cu începere din 1 Ianuarie 1920 părțile de fondare noui vor intră în toate drepturile și se vor bucură de toate favorurile părților de fondare vechi.

Părțile de fondare noui se vor dată cu 1 Iulie 1919, și vor avea coalele de cuponi cu începere dela Nr. 10 cu anul 1920.

Săliște, în 10 Aprilie 1918.

(84) 1-1

Directiunea.

Nr. 154/1918

(86) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III Ribița, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sănt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile, instruite în sensul normelor din vigoare la subsemnatul oficiu în terminul deschis și a se prezenta în terminul regulamentar în comună pentru a se face cunoscut cu poporul și pentru a cânta, eventual celebra.

Brad, la 23 Martie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Zarand, în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Dămian,
— protopresbiter.

Ad Nr. pp. 355/1918 (82) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. a II-a Căian, din acest protopresbiteral, devenită vacanță prin abdicarea fostului ei paroh, prin aceasta se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele impreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor din vigoare, sunt a se înainta subsemnatului oficiu în terminul sus indicat, și cu prealabilă încunoștiințare a acestuia sunt poftiți a se prezenta la biserică în vre-o Dumineac sau sărbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, la 20 Martie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Cluj în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu,
— protopop.

Cancelaria tehnică

a lui

Mihail Ittu, priminginer silvic
Nagyszeben-Sibiu, Str. Șaguna Nr. 8

Efectuește măsurări (orașe, domenii întregi, drumuri etc.) și compune planuri, prețește păduri și domenii întregi, primește afaceri urbariale. 12-12

A apărut și se află de vânzare la
Librăria Arhidicezană,
din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul,

idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor.,
cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu— : Nagyszeben, se află de vânzare :
Biserica catedrală
dela
Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Pușcariu,
Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrații și 3 faecimile.

Prețul 4 cor., plus 60 fil. porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidicezană :

Despre caritatea creștinească.

Trei predică

de

Abatele Metodiu Zavorai.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

La «Librăria Arhidicezană» în Sibiu : Nagyszeben se află de vânzare :

Casa dela Jerihon

omiliu și evanđetă bisericesti

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + porto recom. 50 fil.

A apărut:

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

Rânduiala Liturgiei

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune cătră Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște-mă Dumnezeule” etc.; Simvolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele cătră Nașcătoarea de Dumnezeu; rugăciune cătră sfântul Nicolae; rugăciunea înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărtășirea cu s. cuminecătăru; rugăciunile de seara și rugăciunile cinstitei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidicezană**, și se vinde legată frumos, la coloare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprind: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune cătră Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluște-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simvolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune cătră Dumnezeu Tatăl; rugăciunea sfintei crucii; rugăciune cătră domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidicezană**, și se vinde legată în coloare roșie și vânăță cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preotilor, profesorilor și învățătorilor, la comande de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă **20%** rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru trebuințele susținute ale oricărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din resboi, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidicezană** în Sibiu :

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 250 cor. + porto 20 bani.

A apărut

în editura comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preașfătătului Imperat și rege Francisc Iosif I, sub îngrijirea și binecuvântarea Inalt Preașfîntului Domn Ioan Mețianu, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru morminte, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidicezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copice și ornamente aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revânzătorilor se dă rabat **10%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.